

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 351. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-winterchr02val-shoot-idm140340186865664.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

Første Fragment.

Første Gang trykt i »Nye Digtninger« (1853), udkom 1852. Winther begynder sit Digt, hvor den gamle Rævebog 352 slutter: Fjendskabet mellem Ræven og Ulven (Isegrim), der havde en Forbundsfølge i Bjørnen (Brun), endte med en stor Proces, der dog tilsidst af g jordes ved en Tvekamp mellem Ræven og Ulven, hvori Ræven gik af med Sejren ved Benyttelsen af listige og tarvelige tricks. Løven (Nobel), Dyrenes Konge, havde taget Ræven til Naade igen, ophøjet den til Baron, udnævnt den til Rigets Kansler. Med store Æresbevisninger var Ræven draget bort fra Hoffet hjem til sit Slot Malpertus og sin Hustru (Fru Ermeline) og sine Børn. Grimbart, Grævlingen, er ogsaa i Rævebogen Rævens nære Ven og fortrolige. Naar Winther gør dem til Fætre skyldes det en Misforstaaelse, der gaar igen i hans Oversættelse af Rævebogen.

55 *Korsene* Ridderkorsene.

Nøglen til Kammerherredragten hørte en gylden Nøgle paa højre Frakke- eller Kjøleskøde. I den gamle »Reineke Fos« bliver Ræven ikke dekoreret af Kongen. Historierne herom er helt Winthers egen Opfindelse. En Tilskyndelse hertil har han muligvis faaet fra Schaldemoses »Mikkel Ræv«, idet denne i sidste Sang efter Skildringen af Kongens Naade mod Ræven tildigter følgende Linjer:

Derpaa hang Kongen det røde Baand
Om Rævens Skulder med megen Ære,
Befoel ham tillige bestandigt at bære
En Stjerne paa Brystet fra denne Dag,
Ja, fæsted' en Nøgle paa hans Bag.

Winther selv blev aldrig Ridder af Dannebrog, det blev ham flere Gange tilbudt, men han frabad sig det hver Gang [N. Bøgh II, 441 og III, 364]. I et Brev fra 1853 skriver han -til Boghandler Johan Dahl: »Jeg er ikke Ridder af Db. og vil ikke heller være det« (»Breve«, Side 85).

58 *Dands tilkjendes bør den første Krands*. Den kgl. Ballet, der i Tyverne havde været i Forfald, havde med Bournonville oplevet en Fornyelse. Winthers Teaterinteresse havde ogsaa omfattet Balletten. I et Brev fra April 1832 (N. Bøgh II, 185) skriver han om Bournonvilles 353 »Faust« bl. a.: »De tre Hovedfigurer: Faust, Grethe og Mephistophiles ere fortrinlige, især den sidste, er saa poetisk-hoffmannsk, saa det er *forfærdeligt*. Det Rædsomme, SkurrikKomiske, Kaade, Graciøse, Vittige og Frække i hans Person staaer og gaaer, springer lyslevende om i denne fantastiske Pantomimedigtning. Alt, hvad Digterens var, der kunde benyttes, af dybe Ideer, er enten ligefrem benyttet eller noget andet for den sceniske Kunst passende Ækvivalent med sandt Geni sat isteden.« Senere synes Winther at have set paa Balletten og Bournonville med mere Skepsis. Allerede i Digtet »Til A. M.« fra 1833 (se *Indledning* til Første Bind, Side XIV) faar »Sommerfuglen Bournonville« en lille Snert. I Winthers Satire »Besøg paa Parnas« fra 1850 indeholdt Manuskriptet oprindelig nogle Linjer, der sigter paa Bournonville, men som udgik, vel paa Grund af deres rent personlige Karakter (N. Bøgh III, 143). Winthers Opfattelse af Bournonville oplyses yderligere gennem en Meddelelse af N. Bøgh (II, 206): »Det var - efter Sigende - ikke uden Foranledning fra Winthers Side, naar Marstrand tegnede et Monument, der skulde opstilles paa Loppetorvet (:>: Vandkunsten), og paa hvis Top H. P. Holst, Georg Carstensen og Bournonville dannede en Gruppe.«

58 *et Einerlei* noget, der altid er ens, uden Afveksling.
paaskjønns paa Siden.

60 *Keglebossel* eller blot *Bossel*, Keglekugle.

Martins Uldtoupée Aben, der er Klerk og Advokat hos Bispen, kaldes i Rævebogen for Martin. *Uldtoupée* Uldparyk.

61 *Murmeldyret* det saakaldte Alpemurmeldyr (*Arctomys mormota*). Winther, der beskriver det med mange smaa Træk af dets Naturhistorie og Levevis, kender det muligvis af Selvsyn fra Italiensrejsen. Det var tidligere almindeligt, at omrejsende Savoyarddrengene fremviste tamme Murmeldyr, der kunde danse og gøre Kunster.

I Murmeldyret har Winther aabenbart tegnet et ironisk 354 Selvportræt (videre udført i Tredie Fragment), saaledes som han mødte Refleksbilledet af sig selv i den almindelige Kritiks og Publikums Opfattelse af hans Digtning. Trods alt hvad han senere havde skrevet, var han stadig »den elskede og paaskjønnede Træsmitter«, »den kjære Kløversanger«, og man endte gerne med at fremhæve hos ham »en eiendommelig national Duft« (Cladius Rosenhoff i »Flyveposten« 1851). *Kempis* Thomas a Kempis, tysk Mystiker, født i Kernpen 1380, død 1471. Hans Navn er især knyttet til »De imitatione Christi« (»Om Kristi Efterfølgelse«), hvortil dog hans Forfatterskab er omstridt. I 1. Bog, VIII Kap. findes det af Winther anførte Citat, noget afvigende i de forskellige Udgaver.

Og *tænker man paa Kirsebær* smlgn. Talemaaden: »Det er farligt at æde Kirsebær med store Herrer; thi man faar Stenene i Hovedet.«

Assemblee større Aftenselskab (især med Dans). Den fine Selskabelighed var ogsaa et karakteristisk Træk af Datidens Liv. Aftenselskaberne paa Christiansborg under Christian den Ottende var berømte og gav den fine Tone an. Winther selv havde som Prinsesselære og Professor deltaget deri, bl. a. ved en Balparé i Anledning af Kronprins Frederiks Formæling med Prinsesse Mariane (N. Bøgh II 288, 428). Under Frederik den Syvende holdt han sig »i ærbødig Afstand fra ham og hans Selskaber« (»Breve«, 153). I Aarene 1851-1852 synes Winther - vist ikke til sin egen Fornøjelse - ved sin Hustrus Side at have deltaget i det københavnske Selskabsliv, optraadte i Kavalersdragt og med Chapeaubas (N. Bøgh III, 185).

62 *Pastorale* Bondedans, landlig Dans. Bruges - ligesom Idyl - om tilsvarende Genrer indenfor Digtningen. *Air* fornem Mine.

64 *det nationale Præg* mod Tidens Sværmeri for det nationale havde Paludan-Müller ogsaa rettet sin Satire i »Adam Homo« med Maskefiguren »Den Nationale« (III, 9).

65 *En vatret Strimmel* Ordensbaandene var af vatret (dvs) 355 moiréagtigt, med bølgeformede Striber) Silke. Storkorsridderne bærer en Sølvstjerne paa venstre Side af Brystet.